

[Per Federspiel.]

ring, at der ikke er nogen mulighed for i øjeblikket at tage et initiativ, hverken fra dansk eller fra de andre ansøgerlandes side, til at få genåbnet forhandlingerne om en udvidelse af De europæiske Fællesskaber.

Jeg er ligeledes enig i de betragtninger, der blev fremsat både af hr. Ivar Nørgaard og hr. J. O. Krag om, at mellemløsninger eller overgangsløsninger af den art, der er foreslået af Benelux, Italien og Tyskland, ikke kan frembyde nogen tilfredsstillende løsning, ikke engang af ventetidens problemer. Dermed er naturligvis ikke sagt, at vi ikke skal være vågne over for ethvert arrangement, der på ganske enkelte områder kan træffes. Jeg skal ikke her komme ind på enkeltheder; men vi kender jo selv spørgsmål som vor langtidsaftale med Tyskland.

Netop dette understreger, at det er rigtigt, når det høje ting og regeringen fastholder som hovedprincippet for vor markedspolitik, at det er vor ansøgning om optagelse i De europæiske Fællesskaber, der er det egentlige indhold af denne politik. Der er noget utilfredsstillende ved blot at sætte sig hen og vente og navnlig vente på noget, som man ikke på forhånd kan sige vil føre til et ganske konkret defineret resultat. Derfor er det rigtigt, som hr. Haunstrup Clemmensen nævnte, at vi må ruste os i denne tid med alle muligheder for øje; vi må ruste vor økonomi, og vi må styrke vor konkurrenceevne. Netop dette at holde alle muligheder åbne, men samtidig fastholde vor præference for den direkte deltagelse i De europæiske Fællesskaber er i overensstemmelse med venstres markedspolitik, som vi har ført den gennem de sidste 10 år.

Under disse omstændigheder kan det nordiske initiativ, som regeringen har taget, og som i hvert fald ikke er afvist af de andre nordiske lande, indebære meget frugtbare perspektiver. Jeg er enig i meget af den vurdering, som hr. J. O. Krag for et øjeblik siden fremsatte om det nordiske samarbejdes muligheder. Jeg tror, det er rigtigt, når de nordiske regeringer var enige om at holde 3 hovedpunkter for øje: for det første at følge fællesskabernes udvikling med et vågent øje for enhver mulighed for at genoptage forhandlingerne, for det andet at undersøge mulighederne for gennem et fælles nordisk initiativ at styrke EFTA-samarbej-

det som en midlertidig overgangsløsning og endelig for det tredje at kulegrave mulighederne for en fælles nordisk holdning til et større europæisk fællesskab, altså det udvidede fællesmarked. Jeg tror, det er meget væsentligt, at dette nordiske initiativ præsenteres på den rigtige måde over for omverdenen. Der har allerede været tegn på, at initiativet er opfattet som udtryk for en slags nordisk isolation, en væren sig selv nok, et forsøg på at reproducere inden for det meget lille område, som de nordiske lande jo er, noget, som man i vikeligheden kun kan overveje i et langt større perspektiv. Jeg skal komme tilbage til dette perspektiv i forbindelse med nogle bemærkninger om det teknologiske gab, som hr. J. O. Krag var inde på.

Jeg tror som sagt, at det er meget væsentligt, at man fra første færd i dette nordiske initiativ får slået fast, at der er ikke tale om, at de nordiske lande trækker sig ind i sig selv og tror, at nordisk integration kan være en løsning, som kan erstatte et større europæisk marked, erstatte de almindelige integrationsbestrebelse, som vil gøre Europa ligestillet med og konkurrenceedygtigt over for USA. Men jeg tror også, at de nordiske lande ved at optræde samlet kan opnå en væsentligt større styrke i arbejdet for den europæiske integration. Det er allerede sagt, at dette viste sig på et enkelt område under Kennedyrundeforhandlingerne. Jeg mener, man må se sådan på det, at når de nordiske lande i en større sammenhæng optræder sammen, er deres betydning større end summen af hvert enkelt af de nordiske lande; der foregår en slags geometrisk progression ved, at 4 eller forhåbentlig til sin tid 5 lande kan stå sammen om en fælles europæisk politik.

Jeg tror også, det vil styrke selve det nordiske samarbejde, at integrationsbestrebelseerne netop har dette videre europæiske sigte. Vi har set det ved andre lejligheder. Vi så det i Kennedyrunden, og måske er det klareste eksempel, at hvad man i 1950'erne uden held søgte at nå ved skabelse af en nordisk toldunion, opnåede man i virkeligheden i en større sammenhæng — ikke i nogen fuldt ud tilfredsstillende sammenhæng, men inden for EFTAs rammer. Vi må jo konstatere, at der findes en nordisk allergi over for egentlige nordiske institu-